

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування



ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції

15 травня 2025 р.

Полтава
2025

4. За останні 8 років ринок кібербезпеки в Україні зріс у 8 разів. URL: <https://skilky-skilky.info/za-ostanni-8-rokiv-rynok-kiberbezpeky-v-ukraini-zris-u-8-raziv/> (13.01.2025)

5. Горбаченко С. (2020). Кібербезпека як складова економічної безпеки України URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/66/903.pdf>

6. Onyshchenko, S., Yanko, A., Hlushko, A., Maslii, O. (2023). Economic cybersecurity of business in Ukraine: strategic directions and implementation mechanism. Economic and cyber security. Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 30–58. <https://doi.org/10.15587/978-617-7319-98-5.ch2>.

УДК 351.72

Фурманчук Оксана Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Олексенко Ірина Іванівна, студентка

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансова звітність відіграє ключову роль у забезпеченні економічної безпеки підприємства, надаючи важливу інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та своєчасного виявлення потенційних загроз. Її значення полягає в наступному:

1. Діагностика фінансового стану:

- аналіз ліквідності та платоспроможності. Це пов'язане з тим, що фінансова звітність, особливо Баланс та Звіт про рух грошових коштів, дозволяє оцінити здатність підприємства вчасно погашати свої поточні зобов'язання. Низькі показники ліквідності можуть свідчити про ризик неплатоспроможності

та банкрутства. Регулярне порівняння показників фінансової звітності (прибутковість, ліквідність, платоспроможність, заборгованість) за різні періоди дозволяє виявляти негативні тенденції на ранніх стадіях. Наприклад, зниження рентабельності продажів або зростання дебіторської заборгованості можуть бути першими сигналами майбутніх проблем;

- оцінка фінансової стійкості. Баланс відображає структуру власного та залученого капіталу. Переважання залучених коштів може зробити підприємство залежним від кредиторів та підвищити фінансові ризики;

- аналіз прибутковості та рентабельності. Звіт про фінансові результати показує ефективність діяльності підприємства, його здатність генерувати прибуток. Зниження прибутковості може бути сигналом про проблеми в управлінні витратами, ціновій політиці або обсягах продажів.

- оцінка ділової активності. Аналіз показників оборотності активів (запаси, дебіторська заборгованість) дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів підприємства. Низька оборотність може свідчити про неефективне управління активами та потенційні збитки.

2. Виявлення потенційних загроз:

- моніторинг ключових фінансових показників (регулярний аналіз динаміки фінансових коефіцієнтів дозволяє своєчасно виявляти негативні тенденції, які можуть свідчити про зростання фінансових ризиків);

- прогнозування фінансових потоків. На основі даних фінансової звітності можна складати прогнози майбутніх грошових потоків, що допомагає виявити потенційні касові розриви та розробити заходи для їх запобігання;

- аналіз чутливості (дозволяє оцінити вплив змін ключових економічних факторів (валютні курси, процентні ставки, ціни на сировину) на фінансовий стан підприємства та виявити найбільш вразливі аспекти його діяльності).

3. Прийняття обґрунтованих управлінських рішень:

- оцінка ефективності інвестиційних проєктів. Фінансова звітність є основою для аналізу доцільності інвестиційних рішень, оцінки їх потенційної прибутковості та ризиків;

- управління витратами. Детальна інформація про витрати, представлена у Звіті про фінансові результати, дозволяє виявляти резерви для їх оптимізації та підвищення ефективності діяльності;

- залучення фінансування. Прозора та достовірна фінансова звітність є ключовим фактором для залучення кредитів та інвестицій, оскільки вона демонструє фінансову стабільність та платоспроможність підприємства.

- розробка антикризових заходів (у разі виникнення фінансових труднощів, аналіз фінансової звітності допомагає визначити основні причини кризової ситуації та розробити ефективні заходи для її подолання).

4. Забезпечення прозорості та довіри:

- інформування зацікавлених сторін. Фінансова звітність є основним джерелом інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства для інвесторів, кредиторів, постачальників, покупців та інших зацікавлених сторін. Прозорість фінансової звітності підвищує довіру до підприємства;

- запобігання шахрайству та зловживанням. Належним чином організований бухгалтерський облік та достовірна фінансова звітність є важливим інструментом для виявлення та запобігання фінансовим махінаціям та зловживанням.

Таким чином, фінансова звітність є потужним інструментом для забезпечення економічної безпеки підприємства. Її ретельний аналіз та використання для прийняття обґрунтованих рішень дозволяють мінімізувати фінансові ризики, підвищити стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі. Для того щоб фінансова звітність

була якісно оформленою необхідно дотримуватися ряду принципів та застосовувати відповідні практики і вимоги, зокрема:

1. Дотримуватися принципів бухгалтерського обліку та стандартів звітності (повноти, достовірності, послідовності, нарахування та відповідності доходів і витрат, обачності, суттєвості, зрозумілості та ін.).

2. Належним чином організувати бухгалтерський облік (підбір кваліфікованого персоналу, налагодження ефективної системи внутрішнього контролю, чіткий документообіг, використання сучасних технологій, проведення регулярних інвентаризацій, розробка чіткої та детальної облікової політики, яка відображає специфіку діяльності підприємства та обрані методи обліку).

3. Забезпечення прозорості та розкриття інформації (повне розкриття інформації у звітності, надання всіх необхідних пояснень у примітках до неї, розкриття інформації про основні фінансові та операційні ризики, яким піддається підприємство, та заходи щодо їх управління).

4. Проведення незалежного аудиту (регулярне проведення аудиту фінансової звітності незалежною аудиторською фірмою підвищує її достовірність та надійність для зовнішніх користувачів).

5. Регулярний аналіз та використання фінансової звітності. Керівництво підприємства повинно регулярно аналізувати фінансову звітність для оцінки фінансового стану, виявлення тенденцій та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Дотримання цих принципів та практик дозволить підприємству скласти якісну фінансову звітність, яка буде надійним джерелом інформації для внутрішніх та зовнішніх користувачів, сприятиме прийняттю обґрунтованих рішень та, як наслідок, забезпечить його економічну безпеку.

Література

1. Добровольська, О., Кравченко, М., Даніленко, О. (2021). Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. Економіка та суспільство, (32). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-34>
2. Правдюк Н. Л., Мулик Т.О., Мулик Я. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: обліково-аналітичний аспект: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 224 с.
3. Ареф'єва, О., Титикало, В., & Коваленко, Н. (2023). Економічний механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств при нестабільності зовнішнього середовища. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка, 16 (32). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-16\(32\)-03](https://doi.org/10.33296/2707-0654-16(32)-03)
4. Онищенко С., Маслій О., Дрібна А. Оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємства критичної інфраструктури. Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». 2022. № 6. Том 1. С. 249-258.

УДК 336.71:351.78

Чиж Наталія Михайлівна

кандидат економічних наук

Луцький національний технічний університет

РОЛЬ БАНКІВ У ЗМІЦНЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄС

Фінансова безпека є одним із ключових аспектів стабільного розвитку будь-якої країни, а для України, яка прагне інтеграції до Європейського Союзу, це питання набуває особливого значення. Банки відіграють важливу роль у забезпеченні фінансової безпеки регіонів, адже вони не лише забезпечують доступ до фінансових ресурсів, але й сприяють розвитку економіки, інвестицій та соціальної стабільності.